

III. SPRAWOZDANIA I INFORMACJE

KOMUNIKAT Z V SYMPOZJUM PRAWNIKÓW FINANSOWCÓW KRAJÓW SOCJALISTYCZNYCH W POZNANIU

Omawianie problemów integracji i współpracy międzynarodowej prawników finansowców z europejskich krajów socjalistycznych na organizowanych co dwa lata sympoziach ma już swoją dobrą, choć jeszcze niezbyt dawną tradycję. Przedstawiciele nauki prawa finansowego przedstawiają na nich aktualne problemy gospodarki finansowej oraz dyskutują nad ich udoskonaleniem. Pierwsze sympoziom odbyło się w 1973 r. w Wyszegradzie (Węgry). Było ono poświęcone tendencjom rozwojowym socjalistycznego prawa finansowego, jego roli w integracji gospodarczej państw socjalistycznych, a także problematyce prawnej powiązań między przedsiębiorstwami państwowymi i budżetem państwa. Na drugim sympoziom, zorganizowanym w 1975 r. w Opatiji (Jugosławia), dyskutowano nad prawną problematyką dochodów i wydatków budżetowych. Trzecie sympoziom obradowało w 1977 r. w Moskwie nad zagadnieniami międzynarodowego prawa finansowego oraz nad zagadnieniami socjalistycznego prawa budżetowego. Przedmiotem obrad czwartego sympoziom w Karlowych Varach (CSRS) były zagadnienia finansowania gospodarki narodowej.

Kolejne V Sympoziom odbyło się w dniach 12-15 X 1981 r. w Poznaniu i zostało przygotowane przez Komitet Organizacyjny w składzie następującym: przewodniczący — prof. dr hab. Andrzej Komar, członkowie: prof. dr hab. W. Łączkowski, prof. dr hab. M. Weralski oraz sekretarz dr Jerzy Małecki. Honorowy protektorat nad tym sympoziom objął Minister Finansów PRL.

Organizatorzy zaproponowali, by tematyka sympoziom obejmowała następujące zagadnienia:

- 1) Bodźce i sankcje prawnofinansowe w systemach finansowych przedsiębiorstw w poszczególnych krajach socjalistycznych oraz w aspekcie porównawczym.
- 2) Umowy w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu zawarte między krajami socjalistycznymi i innymi krajami.
- 3) Problemy dyscypliny budżetowej.

W piątym sympoziom ostatecznie uczestniczyło 19 pracowników naukowych z krajów socjalistycznych (3 osoby z Czechosłowacji i z Jugosławii, 5 osób z Węgier, 2 osoby z Rumunii, 5 osób z NRD, oraz 2 osoby z ZSRR) oraz 36 reprezentantów wszystkich polskich katedr prawa finansowego. W obradach sympoziom w charakterze obserwatorów uczestniczyli pracownicy Ministerstwa Finansów, terenowych instytucji finansowych oraz pracownicy naukowcy katedr finansów wyższych szkół ekonomicznych. Sympoziom odbyło się w sali konferencyjnej hotelu *Poznań*, a językami konferencji był język rosyjski i język niemiecki.

Otwarcia konferencji w dniu 12 X 1981 r. dokonał Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego prof. dr hab. Andrzej Komar. Następnie uczestników powitali i życzyli im owocnych obrad Rektor UAM prof. dr hab. Janusz Ziółkowski i Minister Finansów PRL mgr Marian Krzak.

Przedpołudniowym obradom przewodniczył prof. H. Spiller. Referaty wygłosił prof. dr N. Gajl o bodźcach i sankcjach finansowych w systemach ekonomiczno-finansowych przedsiębiorstw uspołecznionych i prof. N. Chimiczewa (ZSRR) o sankcjach finansowych jako instrumentach zabezpieczających jakość produkcji w ustawodawstwie ZSRR.

Południowym obradom przewodniczyła prof. O. Gorbunowa (ZSRR), referaty natomiast wygłosili: dr Laszlo Ujfalussy (Węgry) o bodźcach i sankcjach prawno-finansowych w systemach finansowych socjalistycznych przedsiębiorstw węgierskich, dr Ioan Condor i Maria Bugeanu (Rumunia) o sankcjach i bodźcach prawno-finansowych przewidywanych w ustawie o systemie finansowym przedsiębiorstw państwowych, prof. Anton Slovinsky (CSRR) o doskonaleniu mechanizmu gospodarczego w Czechosłowacji i jego odzwierciedleniu w prawie finansowym, dr Vladimir Babcak (CSRS) o bodźcach materialnego zainteresowania w gospodarce finansowej przedsiębiorstw, prof. dr H. Schützenmeister (NRD) o finansowopravných aspektach bodźców i sankcji w systemie finansowym NRD na przykładach wybranych kombinatów i przedsiębiorstw.

W dniu 13 X 1981 r. obradom przedpołudniowym przewodniczył prof. A. Slovinsky. Referaty natomiast wygłosili: dr G. Földes (Węgry) o roli ustawodawstwa prawnofinansowego w tworzeniu systemu bodźców w socjalistycznych przedsiębiorstwach węgierskich, doc. dr E. Goldahn (NRD) o prawnofinansowych aspektach sankcji gospodarczych, doc. dr J. Göldner (NRD) o działalności zagranicznej kombinatów w NRD oraz zabezpieczeniu socjalistycznego monopolu zagranicznego i monopolu walutowego, doc. dr Schulze (NRD) o prawnej regulacji i konieczności tworzenia funduszy rezerwowych w NRD, doc. dr M. Mazurkiewicz o sankcjach prawnofinansowych w Polsce.

Obradom popołudniowym w tym dniu przewodniczył dr I. Condor. W otwartej dyskusji nad zagadnieniami bodźców i sankcji prawnofinansowych w systemach finansowych przedsiębiorstw zabrało głos 10 mówców, wskazując na rozszerzenie się tego typu regulacji, z uwagi na tendencje wprowadzenia we wszystkich państwach socjalistycznych zdecentralizowanego modelu zarządzania gospodarką.

W dniu 14 X 1981 r. obradom V Sympozjum przewodniczyli kolejno prof. dr M. Weralski i prof. dr T. Nagy (Węgry). Przedstawiono trzy narodowe referaty poświęcone zapobieżeniu podwójnemu opodatkowaniu w państwach socjalistycznych (prof. dr T. Nagy — Węgry, prof. dr H. Spiller — NRD, prof. dr A. Kostecki). W dyskusji nad zagadnieniami międzynarodowego prawa podatkowego wskazywano na rozszerzenie się zakresu stosowania tego prawa w wyniku zawierania odpowiednich umów międzynarodowych.

W ostatnim dniu obradom przewodniczyła prof. dr N. Gajl. Referaty o dyscyplinie budżetowej w poszczególnych krajach socjalistycznych wygłosili: dr M. Kupa (Węgry), prof. O. Gorbunowa i doc. dr M. Mazurkiewicz. W dyskusji nad tymi problemami podkreślano zbieżność problematyki we wszystkich prezentowanych rozwiązaniach krajowych.

V Sympozjum Prawników Finansowców Krajów Socjalistycznych zakończyło swoje obrady przyjęciem przez Rektora UAM prof. dr. hab. Janusza Ziółkowskiego. W trakcie trwania sympozjum zapewniono uczestnikom możliwość zapoznania się z miastem, uczestniczenia w koncertach oraz w spektaklach kinowych i teatralnych. Pomocy finansowej przy zorganizowaniu sympozjum udzieliło Ministerstwo Finansów i wojewoda poznański.

Następne sympozjum socjalistycznego prawa finansowego odbędzie się w 1983 r. w Niemieckiej Republice Demokratycznej.

KOŁOKWIUM HABILITACYJNE DOKTORA GRZEGORZA GOŁEMBSKIEGO

W dniu 14 IV 1981 r. odbyło się zwyczajne posiedzenie Rady Wydziału Ekonomiki Produkcji i Obrotu Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, któremu przewodniczył dziekan prof. Z. Krasieński. Przedmiotem posiedzenia było m. in. przyjęcie kolokwium i nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk ekonomicznych dr. Grzegorzowi Gołembskiemu, adiunktowi Instytutu Ekonomiki, Handlu Wewnętrznego i Usług AE w Poznaniu.

Grzegorz Gołembski urodził się w 1947 r. w Poznaniu. Tu też ukończył szkołę podstawową i średnią. W latach 1965-69 studiował na Wydziale Handlowo-Towaroznawczym w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Poznaniu. Po ukończeniu studiów podjął pracę w WSE, po półrocznym stażu w 1970 r. rozpoczął studia doktorskie. Na podstawie rozprawy *Znaczenie ruchu turystycznego dla działalności handlu detalicznego* uzyskał w 1973 r. stopień doktora nauk ekonomicznych. Kontynuując swe zainteresowania badawcze G. Gołembski zajął się problematyką związków obrotu towarowego z ruchem turystycznym w aspekcie rynku (segmentacja rynku turystycznego) i możliwościami oddziaływania handlu na przemysł i konsumenta. Ostatnio pracował nad wdrażaniem marketingu na rynek turystyczny. Prowadzi z zakresu tej problematyki badania empiryczne w ramach problemów centralnie sterowanych. Dorobek habilitanta jest znaczny. Opublikował dwie zwarte prace oraz około 20 artykułów; jest autorem ekspertyz i innych prac dla praktyki. Synteza dotychczasowych badań została zawarta w rozprawie habilitacyjnej *Możliwości wprowadzania Marketingu w turystyce w gospodarce centralnie planowanej*, która była przedmiotem opinii recenzentów: prof. Z. Zakrzewskiego (AE Poznań), prof. Z. Dmowskiego (Uniwersytet Gdański) i doc. A. Kornaka (AE Wrocław).

W obszernej dyskusji w trakcie kolokwium (w której zabrało głos 7 osób, zadając ponad 20 pytań) wskazano m.in. na potrzebę ujęcia wpływu turystyki na kształtowanie się dochodu narodowego i proszono o wyrażenie poglądu na temat miejsca gospodarki turystycznej w gospodarce narodowej. Polemizowano z tezą, że usługi turystyczne drenują rynek i odwodzą częściowo konsumentów od zakupu żywności. Sugerowano konieczność powiązania polityki cen w turystyce z prawem wartości. Zwracano się zapytaniem, jaką habilitant przyjąłby procedurę kontrolną (weryfikację), która nadać mogłaby pracy walor użyteczności. Dyskutowano nad koncepcją rozszerzonych funkcji przedsiębiorstwa oraz perspektyw stosowania marketingu w turystyce. Miarą roli usług w tworzeniu dochodu narodowego jest — zdaniem habilitanta — uznanie lub nieuznanie ich dochodotwórczej roli niezależnie od tego, czy dotyczyć one będą sfery usług materialnych, czy niematerialnych. Pieniądz niezależnie od tego, czy wytworzony w sferze usług, czy produkcji materialnej spełnia tę samą rolę, kształtując stopę inwestycji i kracńcową skłonność do konsumpcji i oszczędzania, a tym samym wielkość i dynamikę dochodu narodowego. Działalność usługowa i produkcyjna dóbr nie różni się też z punktu widzenia eksploatacji czynników produkcji. G. Gołembski uznał, że miejsce turystyki w gospodarce narodowej uzależnione jest od bezpośredniego (wpływ na dochód narodowy i bilans płatniczy) i pośredniego wpływu na gospodarkę. Podkreślił rolę turystyki dla rozwoju budownictwa, przemysłu, rolnictwa. Zwrócił też uwagę na efekt mnożnikowy. Stwierdził też, że usługi żywieniowe są jedną z usług turystycznych, ale stanowią one jedynie substytut konsumpcji w stałym miejscu zamieszkania. Część popytu narastającego w sposób mnożnikowy (wielokrotność kracńcowej skłonności do konsumpcji) może i powinna być skierowana m. in. na zakup pozostałych usług turystycznych. Habilitant zgodził się z koniecznością respektowania prawa wartości w polityce cen turystycznych, chociaż zastrzegł, że cena nie musi równać się wartości towarów. Stosowanie tego

prawa w praktyce możliwe jest przy zastosowaniu cen równoważących podaż z popytem. Broniąc swej koncepcji zmian w systemie zarządzania G. Gołębski stwierdził, że zmiany te uzasadnione są wynikami prac teoretycznych i obserwacją zastosowań dotyczących reakcji przedsiębiorstw na bodźce ekonomiczne (wskaźnik dyrektywny, ceny, podatki, narzuty), wpływu wyceny czynników produkcji na podejmowanie zadań planistycznych itp. Przyjęta konwencja pracy (uzasadnienie stosowania marketingu w turystyce, szczegółowa analiza dotychczasowego systemu i propozycje nowych rozwiązań — warunków zastosowania marketingu) określa — zdaniem habilitanta — miejsce i rolę zagadnień przedstawionych w pracy.

Po wystąpieniu habilitanta i dyskusji nad kolokwium przystąpiono do dwukrotnego tajnego głosowania, w wyniku którego Rada Wydziału podjęła uchwałę o przyjęciu kolokwium i nadaniu dr. Grzegorzowi Gołębskiemu stopnia doktora habilitowanego w zakresie nauk ekonomicznych.

Adolf Michalak

KOŁOKWIUM HABILITACYJNE DOKTOR DANUTY ŚNIEGOWSKIEJ

Dnia 23 VI 1981 r. odbyło się zwyczajne posiedzenie Rady Wydziału Planowania i Zarządzania AE w Poznaniu dotyczące m. in. kolokwium habilitacyjnego dr Danuty Śniegowskiej, adiunkta Instytut Planowania wspomnianej uczelni. Posiedzeniu przewodniczył dziekan prof. dr habil. Z. Kowalczyk.

Dr Danuta Śniegowska urodziła się 11 XII 1930 r. w Barcinie (woj. bydgoskie). W roku 1949 uzyskała świadectwo dojrzałości w II Liceum Ogólnokształcącym im. M. Konopnickiej w Inowrocławiu. W tym samym roku rozpoczęła studia w Akademii Handlowej w Poznaniu, które przerwała z przyczyn rodzinnych, ukończyła w 1965 r. uzyskując tytuł magistra ekonomii. Następnie podjęła pracę w Zjednoczeniu PGR w Poznaniu. Od 1966 r. pracowała w Instytucie Gospodarki Regionalnej WSE w Poznaniu, początkowo na stanowisku starszego asystenta, a później adiunkta i w uczelni tej pracuje do dziś. W roku 1969 obroniła pracę doktorską *Lokalizacja szczegółowa sieci sklepów w miastach*, która została opublikowana przez PWE w 1972 r.

Dorobek naukowy D. Śniegowskiej stanowi — oprócz rozprawy doktorskiej i habilitacyjnej — 17 pozycji, w tym 7 artykułów i rozpraw, 5 opracowań wykonanych w ramach problemów węzłowych i resortowych, 3 pozycje dydaktyczne. Aktualne zainteresowania naukowe D. Śniegowskiej skupiają się na problematyce przestrzennych problemów rolnictwa, planowania kompleksu usługowego oraz ostatnio także planowaniu w skali mikro.

Przewód habilitacyjny dr D. Śniegowskiej został wszczęty uchwałą Rady Wydziału Planowania i Zarządzania AE z dnia 14 X 1980 r. na podstawie rozprawy *Usługi produkcyjne dla rolnictwa w układzie przestrzennym (studium analityczno-planistyczne)*, Wydawnictwo AE Poznań — Seria II. Na recenzentów Rada Wydziału powołała: prof. St. Waclawowicza (Kraków), prof. B. Winiarskiego (Wrocław) oraz prof. Zb. Zakrzewskiego (Poznań).

W ramach kolokwium przeprowadzono dyskusję dotyczącą przedstawionej rozprawy. Główne problemy tej dyskusji oscylowały wokół znaczenia usług produkcyjnych dla rolnictwa w skali gospodarki narodowej; planistycznego i cenowego aspektu usług dla rolnictwa; przestrzennego zapotrzebowania i popytu efektywnego na te usługi; ekonometrycznego modelowania zależności: popyt na usługi w układzie przestrzennym — przychody rolnicze; weryfikacji empirycznej mo-

delu. Problemy te rozpatrywano z punktu widzenia celu pracy, jakim jest przedstawienie propozycji metodyki przygotowania decyzji o wielkości i strukturze podaży usług produkcyjnych dla rolnictwa. Stąd wynika potrzeba rozpatrzenia zróżnicowania przestrzennego tych usług, co jest zależne od czynników kształtujących zapotrzebowanie, a dalej popyt rolnictwa na usługi.

Do pierwszej grupy czynników Autorka zalicza wielkość i skalę produkcji rolnej, zasoby siły roboczej oraz wyposażenie gospodarstw w sprzęt rolniczy. Czynniki kształtujące popyt rolnictwa na usługi to przychody rolnicze, jakość i dostępność usług oraz intensywność produkcji rolniczej. Wszystkie czynniki zostały przebadane z punktu widzenia ich korelacji z wielkością usług produkcyjnych. Otrzymane wyniki świadczą, że wartości usług nabywanych przez rolnictwo w makroregionach rolniczo-usługowych są ściśle związane z wartościami przychodów rolniczych mierzonych skupem produktów rolnych w tych jednostkach przestrzennych. Zależność tę przyjęto jako punkt wyjścia w modelu bilansowania gałęziowo-przestrzennego usług produkcyjnych dla rolnictwa.

Po zakończeniu kolokwium recenzenci zgodni stwierdzili, że dr D. Śniegowska wykazała wielostronną wiedzę i znajomość problemów planistyczno-przestrzennych z dziedziny usług w kompleksie rolnym. Zarówno rozprawa habilitacyjna, jak i dotychczasowy dorobek naukowy habilitantki świadczą o dojrzałości naukowej. Prof. dr habil. St. Waclawowicz stwierdzał nowe, świeże naukowo spojrzenie na kwestię metodyki badania usług dla rolnictwa. Z kolei Rada Wydziału w dwukrotnym głosowaniu tajnym wypowiedziała się pozytywnie za przyjęciem kolokwium habilitacyjnego dr D. Śniegowskiej oraz za przyznaniem jej stopnia doktora habilitowanego z zakresu planowania i polityki ekonomicznej.

Jerzy Tarajkowski

KOLOKWIMUM HABILITACYJNE DOKTORA ZENONA CHOJECKIEGO

W dniu 27 II 1982 r. na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady Wydziału Planowania i Zarządzania Akademii Ekonomicznej w Poznaniu odbyło się kolokwium habilitacyjne dra Zenona Chojeckiego. Kolokwium przewodniczył prodziekan doc. Zdzisław Kołaczyk.

Dr Zenon Chojecki urodził się w dniu 7 III 1924 r. w Gnieźnie. Studia wyższe ukończył na Akademii Handlowej w Poznaniu uzyskując w 1949 r. dyplom nauk handlowych, w 1951 r. dyplom magistra nauk ekonomiczno-handlowych, a w 1970 r. na tejże uczelni, na podstawie rozprawy *Koszty przerobu w zarządzaniu przedsiębiorstwem*, stopień doktora nauk ekonomicznych. Od 1946 r. pracuje jako nauczyciel, następnie jako wizytator szkół w Centralnym Zarządzie Szkół w Ministerstwie Handlu Wewnętrznego w Warszawie. W latach 1957 - 70 podejmuje równocześnie pracę na pół etatu w przemyśle. W 1970 r. przechodzi do pracy naukowo-dydaktycznej w Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, początkowo na stanowisku adiunkta, a od 1974 r. na stanowisku docenta kontraktowego w Zakładzie Rachunkowości. Od 1977 r. jest kierownikiem Zakładu Rachunku Kosztów w Instytucie Organizacji i Zarządzania Akademii Ekonomicznej w Poznaniu.

Podstawę kolokwium stanowiła publikowana rozprawa habilitanta *Mechanizm kształtowania kosztów* (Wydawnictwo AE Poznań, 1981, ss. 119). Praca ta oraz dorobek naukowy i dydaktyczny habilitanta były recenzowane przez: prof. Alicję Jarugową (Uniwersytet Łódzki), prof. Zbigniewa Messnera (AE Katowice) i doc. Kazimierza Zimniewicza (AE Poznań). Na dorobek naukowy i dydaktyczny habilitanta poza pracą doktorską i habilitacyjną składa się publikacja książkowa

i szereg artykułów poświęconych problematyce kosztów i rachunku ekonomicznego. Jest on także współautorem skryptów z zakresu rachunkowości i rachunku kosztów.

Problematyka zainteresowań naukowych dr. Z. Chojeckiego dotyczy wykorzystania kategorii kosztu w zarządzaniu rozpatrywanego jako miernik pracy i miernik oceny oraz funkcjonowania mechanizmu aktywnego kształtowania kosztów. Ten drugi kierunek badań stanowi przedmiot rozprawy habilitacyjnej, w której habilitant dążył do ustalenia, dlaczego w przedsiębiorstwach społecznych nie wykształcił się w ramach mechanizmu zarządzania mechanizm aktywnego kształtowania kosztów, jakie uwarunkowania o charakterze zewnętrznym i wewnętrznym w stosunku do podmiotu gospodarczego o tym mechanizmie rozstrzygają i jaki model rachunku kosztów w tym mechanizmie może być stosowany.

W czasie kolokwium dominującym nurtem pytań była problematyka rachunku kosztów w warunkach samodzielności przedsiębiorstw. Drugi nurt pytań obejmował zagadnienia dotyczące poszerzania rachunku kosztów o sferę działalności inwestycyjnej, a trzeci dotyczył przydatności informacji uzyskiwanych dotychczas w rachunku kosztów.

Habilitant opowiedział się za stosowaniem kompleksowego, wielostopniowego i wielosegmentowego rachunku kosztów, wykorzystującego zalety rachunku kosztów zmiennych w warunkach samofinansującego się przedsiębiorstwa, gdy podmiotowe porównanie kosztów i utargów decyduje o suwerenności finansowej podmiotu gospodarującego w długich okresach. Podkreślił on, że rachunkiem tym musi być objęty cały proces wytwórczy, a więc procesy inwestycyjne, procesy konstrukcyjnego, technicznego i technologicznego przygotowania produkcji, procesy produkcji, zaopatrzenia i zbytu.

Dyskutując problemy nurtu drugiego habilitant wyraził pogląd, że niezbędne jest łączenie procesów inwestycyjnych z rachunkiem kosztów. Chodzi nie tylko o łączenie kosztów samej inwestycji i przyszłych kosztów amortyzacji, ale przede wszystkim o rozpatrywanie procesów i kosztów inwestycji przez pryzmat przyszłych kosztów wytwarzania wyrobów, a więc również wpływu zwłaszcza modernizacyjnych nakładów inwestycyjnych na materiałochłonność czy pracochłonność przyszłej produkcji.

Rozpatrując problematykę przydatności informacji uzyskiwanych dotychczas w rachunku kosztów wyraził on pogląd, że ocena tego rachunku nie może być jednoznacznie negatywna. Rachunek ten spełniał szereg funkcji kontrolnych i analitycznych w jednostkach gospodarczych. Przy poprawnym wykorzystaniu waloru kosztów normatywnych mógł on być i był przydatny w zarządzaniu operatywnym. Informował bowiem o odchyleniach od przyjętych wzorców kosztów, ich przyczynach i sile występowania. Jednocześnie odchylenia mogą informować o przyczynach nieosiągnięcia celów, co może być wykorzystane przy podejmowaniu decyzji o długim horyzoncie skutków. Jednakże zdaniem habilitanta dotychczasowy brak spójności między systemem zarządzania a kategorią kosztów nie sprzyjał wykorzystaniu wszystkich możliwości informacyjnych tkwiących w rachunku kosztów.

W dyskusji nad kolokwium podkreślono dojrzałość naukową habilitanta, jego interdyscyplinarne spojrzenie na problematykę kosztów oraz wysoko oceniono umiejętność wiązania teorii z praktyką gospodarczą.

Po zakończeniu dyskusji Rada Wydziału w wyniku dwukrotnego tajnego głosowania podjęła uchwałę o przyjęciu kolokwium i nadaniu Zenonowi Chojeckiemu stopnia doktora habilitowanego w zakresie nauk ekonomicznych.

KOŁOKWIUM HABILITACYJNE
DOKTOR SŁAWOMIRY WRONKOWSKIEJ-JAŚKIEWICZOWEJ

W dniu 27 IV 1982 r. odbyło się zwyczajne posiedzenie Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM poświęcone między innymi przeprowadzeniu kolokwium habilitacyjnego dr Sławomiry Wronkowskiej-Jaśkiewiczowej.

Dr Sławomira Wronkowska-Jaśkiewiczowa urodziła się 14 II 1943 r. w Poznaniu. Egzamin maturalny złożyła w Liceum Ogólnokształcącym w Bydgoszczy w 1961 r. i w tym samym roku rozpoczęła studia na Wydziale Prawa i Administracji UAM, które ukończyła w 1966 r. Po okresie rocznego stażu podjęła w 1967 r. pracę w charakterze asystenta w Katedrze Teorii Państwa i Prawa UAM, a następnie pracowała jako starszy asystent w Zakładzie Prawniczych Zastosowań Logiki UAM. W 1971 r. uzyskała stopień doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy *Funkcje pojęcia „prawo podmiotowe”*. W 1980 r. przebywała w RFN jako stypendystka Fundacji A. Humboldta. Obecnie jest zatrudniona w Katedrze Teorii Państwa i Prawa UAM na stanowisku adiunkta.

Dorobek naukowy dr S. Wronkowskiej-Jaśkiewiczowej obejmuje — poza rozprawą habilitacyjną — 19 opublikowanych prac: dwie monografie (w tym w jednej jako współautorka), 10 artykułów, 6 recenzji i omówień oraz 1 skrypt (jako współautorka). W swojej pracy naukowej dr S. Wronkowska-Jaśkiewiczowa koncentrowała się na badaniach nad pojęciem „prawa podmiotowego”, przede wszystkim pod kątem funkcji tego pojęcia, nad różnie pojmowanymi „zasadami prawa” jako czynnikiem porządkującym system prawa oraz nad problematyką procesu tworzenia prawa. Tym ostatnim zagadnieniom poświęciła monografię *Problemy racjonalnego tworzenia prawa*, zgłoszoną jako rozprawa habilitacyjna.

Przewód habilitacyjny dr S. Wronkowskiej-Jaśkiewiczowej został wszczęty uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 28 IV 1981 r. Na recenzentów dorobku naukowego i rozprawy habilitacyjnej powołano: prof. dra Jerzego Wróblewskiego (UŁ), prof. dra Franciszka Studnickiego (UJ) i prof. dra Zygmunta Ziemińskiego (UAM).

W ramach kolokwium habilitacyjnego dr S. Wronkowska-Jaśkiewiczowa odpowiadała na pytania, które sformułowali recenzenci oraz doc. dr hab. A. Michalska, prof. dr hab. T. Rabska i prof. dr K. Daszkiewicz. Pytania dotyczyły następujących kwestii: 1) poglądów habilitantki na politykę prawa jako dyscyplinę naukową, w szczególności: a) stanowiska habilitantki wobec najważniejszych kontrowersji dotyczących programu polityki prawa, b) aksjologicznych przesłanek różnorodnych ujęć polityki prawa budowanych na podstawie pozytywistycznych i prawnonaturalnych koncepcji prawa oraz, na tym tle, aksjologicznych przesłanek koncepcji polityki prawa zakładanej przez habilitantkę; 2) przyczyn żywego ostatnio zainteresowania nauk prawnych zagadnieniami tworzenia prawa; 3) wybranych problemów z zakresu teorii i praktyki prawotwórstwa w tym: a) kwestii wieloznaczności terminów „prawodawca” oraz „kompleksowość prawotwórstwa”, b) poglądów habilitantki na rolę tzw. „unormowań kompleksowych”, c) poglądów habilitantki na celowość i zakres unormowania procesu tworzenia prawa w Polsce, d) poglądów habilitantki na relację pomiędzy postulatem jasności prawa a pozostawianiem przez prawodawcę adresatom tzw. luzów decyzji, e) kwalifikacji wybranych obowiązujących przepisów prawnych z punktu widzenia ich jasności.

Odpowiadając na pytania dr S. Wronkowska-Jaśkiewiczowa wskazywała, iż najważniejsze wydaje się jej takie ujęcie polityki prawa, by nauka ta obejmowała: politykę tworzenia prawa, politykę stosowania prawa oraz politykę realizacji przez poszczególne podmioty „swoich praw”. Określając swoje stanowis-

ko w sporze o aksjologiczne przesłanki polityki prawa habilitantka, odrzucając ujęcia wąsko technicystyczne, stanęła na stanowisku, iż wyznaczanie celów prawodawcy należy do polityki i etyki normatywnej. Niemniej zaliczyła ona do zadań polityki prawa formułowanie ocen zrelatywizowanych systemowo i porządkowanie danych systemów aksjologicznych dla potrzeb działalności prawodawczej.

Następnie dr S. Wronkowska-Jaśkiewiczowa wskazała, iż główną przyczyną wzmożonego obecnie zainteresowania zagadnieniami tworzenia prawa jest wzrost roli prawa jako czynnika organizującego społeczność państwową i czynnika dokonywania zmian w życiu społecznym. Wzrost zainteresowania problematyką tworzenia prawa powiązany jest przy tym z rozwojem niektórych nauk społecznych (socjologii, psychologii społecznej, teorii decyzji) w stopniu umożliwiającym analizę procesu tworzenia prawa oraz z rozwojem nauk prawnych, zwłaszcza teorii państwa i prawa przejawiającej coraz silniejsze tendencje integracyjne.

Analizując różnorodne sposoby posługiwania się w literaturze prawniczej terminem „prawodawca” habilitantka wskazała trzy podstawowe typy znaczeń tego terminu, które szczegółowo scharakteryzowała jako 1) prawodawcę w ujęciu dogmatycznym, 2) prawodawcę w ujęciu faktycznym oraz 3) prawodawcę racjonalnego. Podobnie omawiając wieloznaczność terminu „kompleksowość prawotwórstwa” habilitantka wskazała, że obok podstawowego znaczenia tego zwrotu, w którym służy on do oznaczenia unormowania danej dziedziny spraw jednym aktem ustawowym i wydanymi na jego podstawie aktami wykonawczymi, zwrot ten jest często używany dla oznaczenia „kompleksowości” metod unormowania danej dziedziny spraw czy, w jeszcze innym znaczeniu, dla oznaczenia „kompleksowości” opracowania projektu danego aktu prawnego.

Przedstawiając swoje poglądy na celowość unormowania procesu prawotwórstwa w naszym kraju habilitantka uznała za bezwzględnie konieczne szybkie unormowanie zagadnień kompetencji prawodawczych, kryteriów praworządności aktów prawotwórczych i publikacji aktów prawnych oraz zanalizowała argumenty za unormowaniem procedury tworzenia prawa.

Omawiając stosunek między postulatem jasności prawa a pozostawianiem przez prawodawcę adresatom określonych „luzów decyzji” habilitantka wskazała, że uzyskanie pożądanej elastyczności prawa nie musi odbywać się kosztem pomniejszenia precyzyjności i, co za tym idzie, jasności tekstu prawnego. Pozostawiając „luz decyzji” prawodawca powinien bowiem wskazywać do jakiego systemu ocen odsyła, przy czym system ów powinien sam formułować w tekście prawnym przesłanki ocenne podejmowania danego rodzaju decyzji.

Po zakończeniu kolokwium recenzenci zgodnie podkreślili bardzo wysoki poziom naukowy odpowiedzi habilitantki oraz fakt, iż dotychczasowy dorobek naukowy habilitantki świadczy o jej dużej dojrzałości naukowej. Następnie Rada Wydziału Prawa i Administracji UAM w dwóch kolejnych tajnych głosowaniach przyjęła kolokwium habilitacyjne dr Sławomiry Wronkowskiej-Jaśkiewiczowej i nadała jej stopień naukowy doktora habilitowanego w zakresie teorii państwa i prawa.

Stanisław Czepita

KOŁOKWIUM HABILITACYJNE DOKTORA JERZEGO MAŁECKIEGO

W dniu 27 IV 1982 r. odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady Wydziału Prawa i Administracji poświęcone przeprowadzeniu kolokwium habilitacyjnego dra Jerzego Małeckiego, adiunkta Katedry Prawa Finansowego UAM. Posiedzenie przewodził dziekan prof. dr hab. Stanisław Sołtysiński.

Dr Jerzy Małecki urodził się 9 V 1944 r. w Czarnkowie. Po ukończeniu Szkoły Podstawowej uczęszczał do Liceum Ogólnokształcącego im. Janka z Czarnkowa. Po zdaniu matury, od czerwca 1962 r. do sierpnia 1963 r., pracował w Wydziale Finansowym Prezydium Rady Narodowej w Czarnkowie w charakterze praktykanta. Z przebiegu praktyki zawodowej zdał z wynikiem pozytywnym egzamin przed komisją państwową. W tym czasie zdał egzaminy wstępne na wyższą uczelnię i od września 1963 r. rozpoczął studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Studia ukończył w 1968 r. uzyskując za pracę magisterską o socjologiczno-prawnych konsekwencjach migracji społecznych po II wojnie światowej nagrodę Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich. W trakcie studiów na wniosek prof. prof. Z. Ziemińskiego i J. Zdzitowieckiego otrzymał stypendium naukowe.

Od września 1968 r. rozpoczął pracę naukową w Katedrze Prawa Finansowego UAM jako stażysta. W 1971 r. zdał z wynikiem bardzo dobrym egzamin sędziowski. W maju 1973 r. uzyskał stopień doktora nauk prawnych na podstawie pracy *Rola funduszy pozabudżetowych w finansowaniu zadań rad narodowych*,

W 1980 r. na zaproszenie Deutscher Akademischer Austauschdienst przebywał na uniwersytetach zachodnioniemieckich (Kilonia, Mannheim, Kolonia), zapoznając się ze źródłami i metodami finansowania ochrony środowiska w gospodarce rynkowej.

Za osiągnięcia w pracy naukowej (wydane prace książkowe) otrzymał w 1977 r. i 1979 r. nagrody Rektora UAM.

Dorobek naukowy dra Jerzego Małeckiego obejmuje, poza rozprawą habilitacyjną, 25 pozycji, w tym 3 publikacje książkowe, 18 artykułów, 4 recenzje, a z prac badawczych nie opublikowanych zwracają uwagę 3 opracowania podjęte w ramach problemu międzyresortowego MR III 16.05: „Teoria funkcjonowania gospodarki narodowej w socjalizmie”, dostępne w Bibliotekach Instytutu Funkcjonowania Gospodarki Narodowej Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w Warszawie i Instytutu Finansów Akademii Ekonomicznej w Poznaniu.

Szczególne zainteresowania naukowe dra Jerzego Małeckiego koncentrują się na problematyce gospodarki budżetowej rad narodowych, znaczeniu funduszy pozabudżetowych oraz źródłach i metodach finansowania ochrony i kształtowania środowiska.

Przewód habilitacyjny dra Jerzego Małeckiego został wszczęty uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji UAM z dnia 30 VI 1981 r. na podstawie rozprawy *Prawofinansowe instrumenty ochrony i kształtowania środowiska*, Wydawnictwo UAM — seria Prawo nr 111. Na recenzentów Rada Wydziału Powołała: prof. dr hab. Natalię Gajl (Łódź), prof. dr. hab. Mariana Weralskiego (Warszawa), prof. dr. hab. Andrzeja Komara (UAM).

W ramach kolokwium habilitacyjnego odbyła się dyskusja. Dotyczyła ona następujących kwestii: 1) znaczenia podatkowych form oddziaływania na ochronę i kształtowanie środowiska, 2) skuteczności prawnofinansowych instrumentów w finansowaniu ochrony środowiska, 3) budżetowych form i ich źródeł w finansowaniu ochrony środowiska, 4) znaczenia podatków środowiskowych, 5) spójności regulacji prawnej w zakresie finansowania ochrony środowiska, 6) metodologicznych aspektów metod regulacji prawnej, 7) oceny skuteczności wykorzystania systemu kar, grzywien i nawiązki w finansowaniu ochrony środowiska, 8) politycznych uwarunkowań regulacji prawnych w zakresie ochrony środowiska, 9) współzależności pomiędzy sposobem zarządzania gospodarką narodową a formami i metodami finansowania ochrony środowiska.

Po zakończeniu kolokwium recenzenci zgodnie stwierdzili, że dr J. Małecki wykazał głęboką i wszechstronną znajomość problematyki prawa finansowego,

zaś rozprawa habilitacyjna oraz dotychczasowy dorobek naukowy habilitanta świadczą o jego dużej dojrzałości naukowej. Prof. dr hab. Marian Weralski wskazał ponadto na element autentycznej nowości naukowej w pracy habilitacyjnej, a prof. dr hab. Andrzej Komar określił ją jako pionierską w polskiej literaturze.

Następnie Rada Wydziału w dwukrotnym tajnym głosowaniu wypowiedziała się pozytywnie za przyjęciem kolokwium habilitacyjnego dra Jerzego Małeckiego oraz za przyznaniem mu stopnia doktora habilitowanego z zakresu prawa finansowego.

Andrzej Gomułowicz